

Celní právo

Dana Šramková

CLO: Pojem

- **Charakteristika:**

- Povinná platba sui generis
- Stanovená právními předpisy
- Vybírána v přímé souvislosti s přechodem zboží přes st. hranici
- Od osob,
 - které zboží dováží/vyváží či
 - pro které je zboží dováženo/vyváženo

CLO: Pojem

- **Veřejná dávka, jež se platí za zboží, které přechází přes celní hranice určitého státu**

Clo vs. mýto

- **Mýto** – předchůdce cla
 - mělo soukromoprávní charakter
 - vazba na použití konkrétní komunikace (cesty, mostu)
- **Clo**
 - veřejná dávka (výtěžek panovníkovi)
 - rozhodná skutečnost pro vyměření cla: přechod zboží přes hranici, druh, množství, původ zboží

Clo vs. daň

- Clo - dávka odlišná od daní a poplatků
 - (? Jaké je členění fiskální části finančního práva?)

Historie

- Bible: sv. Matouš byl celník
- Antické Řecko a Řím:
 - clo tranzitní a clo námořní (Portorium)
 - blízké mýtu
- Středověk:
 - clo nejprve tzv. královský regál
 - postupně i šlechta, města, kláštery

Historie – cla na našem území

- Clo – **ungelt** (povinný sklad zboží)
- Vazba nejprve na dosažení (většího) města ve vnitrozemí (Praha – Týnský dvůr)
- Výsadní postavení Prahy do 16. stol.
- 18. stol. – tereziánské reformy: zrušení vnitřních cel

Historie – 20. století

- V Československu od 1919 platil celní a monopolní řád z r. 1835 (postupně navyšovány přírážky k celním sazbám)
- 1927 Mezinárodní úmluva o zrušení dovozních a vývozních cel, k níž jsme přistoupili
- 114/1927 Sb. – tzv. Martincův zákon
- Opětovné restriktce v době hosp. krize a války
- Po osvobození návrat k předválečnému stavu
- Po 1948 celní správa převedena z MF na finanční odbory Národ. výborů a dílem na SNB, dle mezin. závazků (GATT 1948) ale nemohla být zrušena

Historie – 20. století

- Monopol zahr. obchodu (1948, 1974)
- Po 1989 novelizace stávajícího zákona, neúspěšné
- 1993 nový celní zákon (13/1993 Sb.)

Celnictví

Definice:

Plnění úkolů orgány celní správy:

- Dle celních předpisů
- Dle dalších předpisů (správa daní, ...)
- Blíže viz dále

Význam celnictví v ČR dnes

- Přechody z EU do zahraničí v ČR:
 - mezin. letiště, vylívací pošta
- Přeprava zboží v režimu tranzit vylívaného až v ČR
- Vývozy z ČR zásadně proclívány u vnitrozemského CÚ
- Svobodná pásma, svobodné sklady uvnitř unie

Mezinárodní smlouvy

- **ustavující zóny volného obchodu:**
 - skupina dvou nebo více celních území
 - NAFTA, ESVO, CEFTA
- **o zřízení celní unie:**
 - nahrazení dvou nebo více celních území jediným celním územím
- **Všeobecná dohoda o clech a obchodu – GATT 1994**

Právní úprava EU – zejména:

- Nařízení EP a Rady (ES) č. 450/2008, kterým se stanoví celní kodex Společenství (**Modernizovaný celní kodex**) – ustanovení budou nabývat účinnosti postupně v následujících letech
- Nařízení Rady (EHS) č. 2913/92, kterým se vydává **celní kodex Společenství** - další slidy v zásadě dle tohoto předpisu
- Nařízení Komise (EHS) č. 2454/93, kterým se provádí nařízení Rady (EHS) č. 2913/92, kterým se vydává celní kodex Společenství
- Nařízení Rady (EHS) č. 918/83, **o systému Společenství pro osvobození od cla**
- Nařízení Rady (EHS) č. 2658/87 **o celní a statistické nomenklatuře a o Společném celním sazebníku** (na jeho základě vydán Integrovaný tarif EU - TARIC)

Bliže viz např.: <http://www.cs.mfcr.cz/CmsGrc/Obchod-se-zbozim/Celni-predpisy/Evropske-spolecenstvi/>

Další evr. předpisy – dodržované jako závazné

- Zařazování zboží do čísel. kódů dle Kombinované nomenklatury ES:
 - Dle Harmonizovaného systému a Vysvětlivek
 - Tyto spravuje Světová celní organizace (World Customs Organization) – viz doporučené [www stránky](#)
- Pozn.: Pozor na případnou retroaktivitu, např. u ochranných opatření (antidumpingová cla) – Nařízení Rady (ES) č. 384/96

Právní úprava ČR – zejména:

- **celní zákon** č. 13/1993 Sb.
(po novelizaci zbyla jen ustanovení, která nejsou duplicitní s předpisy EU)
- zákon č. 185/2004 Sb., **o celní správě ČR**

Funkce cla

- **Fiskální:**
 - příjem rozpočtu
 - po vstupu do EU pokles (členskými státy navíc zůstává jen část – 25%)
- **Obchodně-politická:**
 - nástroj hospodářské politiky
 - význam při vyjednávání

Klasifikace cel (teorie)

- **Dle směru přechodu zboží:**
 - **Dovozní:**
nejmladší, nejpoužívanější
dovoz ze třetích zemí na cel. území ES
 - Vývozní
 - Tranzitní (průvozní)
- **Dle způsobu výpočtu (sazby):**
 - Valorická - % z celní hodnoty
 - Specifická – dle hmotnosti, délky, ks. ...
 - Kombinovaná

Klasifikace cel (teorie)

- **Dle cíle, jaký sledují v hosp. politice státu:**
 - Odvetná
 - Ochranná
 - Vyrovnávací
 - Antidumpingová
 - Diskriminační

Celní území

- Obecně: území, na něž se vztahují jednotné celní předpisy a v jehož rozsahu jednotně působí.
- Celní území Společenství:
 - customs territory of the Community
 - čl. 3 kodexu
 - území členských států, od 1.5.2004 je celní kodex novelizován, že je to i území přistupujících států

Subjekty celně právního vztahu

- **Deklarant:**
 - osoba, která činí celní prohlášení vlastním jménem anebo jejímž jménem je celní prohlášení učiněno (čl. 4 odst. 18 kodexu)
- **Dlužník (debtor):**
 - osoba, která má povinnost zaplatit **celní dluh** (čl. 4 bod 12 kodexu)
- Dlužníkem je zásadně deklarant

Subjekty celně právního vztahu - pokračování

- **zastoupení v celním řízení (čl. 5):**
 - **přímé:**
zástupce jedná jménem a na účet zastoupené osoby; deklarantem a tudíž i dlužníkem je osoba zastoupená
 - **nepřímé**
zástupce jedná vlastním jménem na účet zastoup. osoby; deklarantem a tudíž i dlužníkem je zástupce, dle čl. 201 odst. 3 kodexu se však považuje za dlužníka též osoba, na jejíž účet se celní prohlášení činí (tzn. obvykle osoba zastoupená)

Subjekty celně právního vztahu - pokračování

- Správa cel:
 - správní úřady s působností v oblasti celnictví, celní politiky, celních sazeb, celní statistiky a dalších oblastech (spotřební daně, DPH, mýtné)
- zákon č. 185/2004 Sb., **o celní správě ČR:**
 - GŘC
 - Celní ředitelství
 - Celní úřady

Celní dluh

- čl. 4 odst. 9 kodexu:

povinnost osoby zaplatit dovozní clo (**celní dluh při dovozu**) nebo vývozní clo (**celní dluh při vývozu**), které je uplatňováno pro určité zboží podle platných předpisů Společenství

Celní dluh

- **celní dluh při dovozu** (čl. 201 kodexu):
 - vzniká zásadně v okamžiku přijetí celního prohlášení, a to:
 1. propuštěním zboží podléhajícího dovoznímu clu do volného oběhu
 2. propuštěním zboží podléhajícího dovoznímu clu do režimu dočasného použití s částečným osvobozením od dovozního cla
 3. kodex stanoví i další případy vzniku celního dluhu např. i nezákonným dovozem nebo odnětím zboží celnímu dohledu, a to dnem tohoto nezákonného dovozu nebo odnětí celnímu dohledu

Předmět celně právního vztahu - zboží

dělení zboží podle celního kodexu:

- tzv. celní status dle čl. 4 odst. 7 kodexu (tj. postavení zboží vyjadřující zda se jedná o zboží Společenství či zboží, které není zbožím Společenství):

Předmět celně právního vztahu - zboží

- **zboží Společenství:**
 - zboží, jež bylo vyrobeno nebo jinak získáno na celním území Společenství
 - zboží dovezené na celní území Společenství z třetích zemí, které bylo propuštěno do volného oběhu
 - zboží vyrobené nebo získané na celní území Společenství zcela ze zboží uvedeného výše

Předmět celně právního vztahu - zboží

- **zboží, které není zbožím Společenství:**
 - veškeré zboží jiné (dále „zboží mimo EU“)
- zboží EU, které bylo vyvezeno do třetích zemí, ztrácí status zboží EU v okamžiku jeho skutečného vývozu z celního území společenství

Předmět celně právního vztahu

- zboží

- od předložení zboží celnímu úřadu má toto zboží postavení **dočasně uskladněného zboží** (čl. 50 a násl. kodexu), které smí být skladováno pouze na místech schválených celními orgány a za podmínek jimi stanovených
- obvykle dočasný sklad celního úřadu

AD předmět:

Celně schválené určení

- zboží mimo EU předloženému k celnímu řízení musí být přiděleno tzv. **celně schválené určení** (čl. 4 odst. 15 kodexu):
 - **Propuštění do celního režimu** – viz dále
 - Umístění do svobodného celního pásma či skladu
 - Zpětný vývoz zboží z celního území Společenství
 - Zničení zboží
 - Přenechání zboží ve prospěch státu
- Modernizovaný celní kodex už tento termín nepoužívá, de facto však většinu institutů zachoval

AD předmět: Druhy celních režimů

- Celní kodex
 - Volný oběh
 - Vnější tranzit
 - Uskladňování v celním skladu
 - Aktivní zušlechťovací styk
 - Přepřacování pod celním dohledem
 - Dočasné použití
 - Pasivní zušlechťovací styk
 - Vývoz
- Modernizovaný celní kodex
 - Volný oběh
 - Zvláštní režimy:
 - Tranzit (vnější a vnitřní tranzit)
 - Uskladnění (dočasné, v celním skladu, svobodná pásma)
 - Zvláštní použití (dočasné a konečné)
 - Zušlechtění (aktivní a pasivní zušlechťovací styk)

Základ celně právního vztahu

- Jako základ může sloužit:
 - hodnota zboží vyjádřená v penězích (valorický)
 - množství zboží vyjádřené ve fyzikálních jednotkách - kusech, metrech, ... (specifický)
- podle celního kodexu je základem dovozního cla vždy **celní hodnota** dováženého zboží (čl. 28 a násl. kodexu)

Základ celně právního vztahu – postup zjišťování celní hodnoty

1. převodní hodnota (tzv. metoda převodní hodnoty)
2. metoda převodní hodnoty zboží stejného
3. metodu převodní hodnoty zboží podobného
4. metodu založenou na jednotkové ceně
5. metodu vypočítané hodnoty
6. metoda poslední naděje

Sazba

- celní sazebník obsahuje (čl. 20 odst. 3 kodexu):
 - kombinovanou nomenklaturu zboží,
 - celní sazby (dle celního sazebníku TARIC)
 - Všeobecné
 - Smluvní
 - Preferenční

Splatnost cla

- celní úřad odpovídající výši cla zásadně vždy vypočte spolu se zanesením částky cla do své písemně nebo elektronicky vedené evidence
- jakmile byla částka cla zapsána do evidence, musí být předepsaným způsobem sdělena dlužníkovi
- **splatnost cla:** vyměřená částka cla je splatná ve stanovené lhůtě, která nesmí přesáhnout deset dní ode dne sdělení rozhodnutí o jejím vyměření (čl. 222 kodexu)

Úhrada cla

- **způsob úhrady cla**

- clo lze uhradit bezhotovostním převodem, v hotovosti, započtením přeplatku na jiném clu nebo kolkem (čl. 223 kodexu a § 270 celního zákona)
- **odklad platby** – (čl. 225 a násl. kodexu) na žádost může být dlužníkovi celním úřadem povolen odklad platby cla až o 30 dnů, jestliže žadatel celní dluh zajistí

Osvobození od cla

- taxativně stanoví celní kodex a nařízení Rady č. 918/83:
 - Osvobození dle nařízení Rady č. 918/83 o systému Společenství pro osvobození od cla
 - Osvobození podle celního kodexu

Bonus

